

Підтримка викладачів для РОЗДІЛУ 4: ГОТОВНІСТЬ ШКІЛ ДО ЛИХ ТА БЕЗПЕЧНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

НАВЧАЛЬНИЙ МОДУЛЬ 24: Навички самотнього виживання в умовах шкільної катастрофи

Автор: EVA-93/ Партнерство проекту VETREADY

Номер проекту: 2024-1-ES01-KA220-VET-000257287

Co-funded by
the European Union

Фінансується Європейським Союзом. Однак висловлені погляди та думки належать лише автору(ам) і не обов'язково відображають погляди Європейського Союзу або Іспанської служби з питань інтернаціоналізації освіти (SEPIE). Ні Європейський Союз, ні орган, що надає грант, не несуть за них відповідальності.

Огляд рекомендацій для викладачів

Цей Допоміжний файл для викладачів розроблений як супровід навчального модуля «Навички самотнього виживання в умовах шкільної катастрофи», надаючи індивідуальні методичні та дидактичні рекомендації для підвищення його ефективності.

Він має на меті допомогти освітянам:

- Зрозуміти конкретні педагогічні цілі цього модуля в рамках цього розділу
- Застосовуйте відповідні стратегії та інструменти навчання для залучення учнів професійно-технічної освіти, безперервної професійно-технічної освіти та діаспори
- Впевнено проводити ключові завдання, сприяти рефлексії та підтримувати запам'ятовування знань
- Адаптуйте проведення занять до різних форматів (очного, онлайн, змішаного) та різноманітних потреб учнів

Примітка: Виконання цього модуля та пов'язаної з ним вікторини сприяє професійному розвитку викладача та може призвести до отримання сертифікації.

Навчальний зміст цього модуля

1. Мета навчального модуля
2. Результати навчального модуля
3. Вступ: Що таке навички самотнього виживання в умовах готовності до стихійних лих у школі та безпечного навчального середовища?
4. Ключові поняття та термінологія
5. Розуміння важливості
6. Чому цей навчальний модуль важливий
7. Стихійні лиха в контексті навичок виживання на самоті в умовах шкільної катастрофи
8. Землетруси
9. Повені
10. Лісові пожежі
11. Технологічні та промислові катастрофи в контексті навичок виживання на самоті в умовах шкільної катастрофи
12. Пожежі через несправності електрообладнання/електрообладнання
13. Хімічні аварії
14. Відключення світла
15. Біологічні та пов'язані зі здоров'ям катастрофи у навичок виживання на самоті в контексті сценарію шкільної катастрофи
16. Спалах сальмонельозу в шкільній їдальні
17. Спалах ротавірусу
18. Стрептодермія в школах
19. Надихаючі дії та взірці для наслідування
20. Більше для дослідження

Рекомендовані методи та інструменти навчання

Метод навчання 1: Симуляційна рольова гра – «Паніка в коридорі»

Цей метод занурює учнів у реалістичний сценарій шкільної катастрофи, де паніка швидко поширюється. Він допомагає їм практикувати самостійне прийняття рішень в оточенні масового хаосу, зміцнюючи спокійне мислення, ситуаційну усвідомленість та здатність діяти самостійно, коли однолітки можуть реагувати ірраціонально.

Приклад застосування:

Після перегляду слайдів про землетруси чи пожежі в школах викладач організовує рольової гри: половина класу грає роль панікованих учнів, які поспішають до заблокованих виходів, тоді як вибрані учні повинні безпечно пересуватися, не слідуючи за натовпом. Вправа показує, як паніка збільшує ризики (тиснява, заблоковані сходи), і як спокійні, швидкі дії (пошук альтернативних маршрутів, укриття від уламків, уникнення вузьких місць) можуть врятувати життя. Потім викладач обговорює з учнями, які стратегії спрацювали, які ні, і як усвідомлення впливає на результати виживання.

Рекомендовані методи та інструменти навчання

Метод навчання 2: Вправа з прийняття рішень з картками сценаріїв

Цей метод допомагає учням практикувати швидке прийняття рішень, стикаючись із суперечливими сигналами в хаотичних шкільних надзвичайних ситуаціях. Він особливо ефективний, оскільки стихійні лиха часто викликають масову паніку, коли слідування за натовпом може бути небезпечнішим, ніж самостійні дії. Працюючи з картками сценаріїв, учні оцінюють варіанти, прогнозують ризики та захищають свій вибір щодо виживання.

Приклад застосування:

Після перегляду слайдів про пожежі та витoki хімікатів у школах викладач роздає картки зі сценаріями та дилемами, такими як: «Головний вихід заблоковано димом, але інші поспішають туди. Ви йдете за ним чи шукаєте альтернативу?» або «Ви відчуваєте запах газу в коридорі — ви рухаєтеся нагору, вниз чи залишаєтеся на місці?» Учні повинні швидко вибрати дію, пояснити свої міркування, а потім разом обговорити наслідки. Викладач підкреслює, які реакції відповідають найкращим практикам виживання. Цей метод навчає учнів зберігати спокій, довіряти критичному мисленню та уникати сліпого слідування за натовпом під час реальних надзвичайних ситуацій.

Рекомендовані методи та інструменти навчання

Метод навчання 3: Обговорення тематичного дослідження – Тіллі Сміт та попередження про цунамі (2004)

Цей метод використовує реальні історії людей, які вижили, щоб показати, як знання, обізнаність та швидке прийняття рішень рятують життя. Учні аналізують, які дії були вжиті, чому вони були ефективними та які уроки можна застосувати до надзвичайних ситуацій у сфері охорони здоров'я або стихійних лих у місцях скупчення людей. Він пов'язує емоційний вплив із практичними стратегіями виживання, підкреслюючи, що навіть одна обізнана людина може захистити багатьох інших.

Приклад застосування:

Викладач розповідає історію Тіллі Сміт, 11-річної дівчинки, яка розпізнала ознаки цунамі в Таїланді (2004) та переконала своїх батьків і гостей готелю евакуюватися, врятувавши десятки життів. Після перегляду короткого відео або прочитання новинного огляду учні обговорюють такі питання, як:

«Які знання допомогли Тіллі діяти швидше, ніж дорослим?» «Як базове усвідомлення симптомів/ознак (наприклад, харчового отруєння, витоку газу, відступу моря) дає вам перевагу в надзвичайних ситуаціях?»

«Якби ви були в подібному людному місці, як би ви переконали інших йти за вами, а не панікувати?»

Ця рефлексивна дискусія зміцнює впевненість, підкреслює цінність освіти та раннього розпізнавання, а також показує, що вік чи статус не обмежують чиясь здатність рятувати життя під час криз.

Поради

- **Надайте попереджувальні сигнали** як тригери для обговорення (наприклад, «Що, якби ви відчули запах тухлих яєць у підвалі?» або «Як би ви відреагували, якби раптово згасло світло на переповненому концерті?»). Це змушує учнів практикувати розпізнавання, а не лише реагування.
- **Створіть безпечне навчальне середовище**, підготувавши учнів до того, що можуть обговорюватися делікатні теми (задуха, отруєння, масова паніка). За потреби пропонуйте короткі перерви та уникайте осудливих фраз («чому вони не втекли?»).
- **Заохочуйте інтерактивні групові рефлексії**: дозвольте учням професійно-технічних навчальних закладів ділитися особистим досвідом (наприклад, непритомність у школі, перебування на людному заході), тоді як дорослі учасників безперервного професійно-технічного навчання можуть запропонувати структуровані заходи безпеки. Учні з діаспори можуть привнести різні культурні точки зору на надзвичайні ситуації.
- **Використовуйте баланс практичних інструментів** (карти евакуації, контрольні списки симптомів, блок-схеми прийняття рішень) та емоційної взаємодії (рольова гра з надання допомоги людині, що втратила свідомість, короткі дебати про панічні та спокійні реакції). Такий подвійний підхід підтримує мотивацію та залученість усіх груп.

Стратегії адаптації

- **На місцях**

Учні чергуються між практичними станціями у великих місцях (наприклад, стадіонах, торгових центрах). Завдання включають картування безпечних виходів, імітацію заблокованих шляхів та реагування на раптову медичну небезпеку. Викладачі надають роздруковані плани поверхів, свистки, ліхтарики та реквізит, щоб зробити вправу реалістичною та цікавою.

- **Онлайн**

Учні переглядають короткі відео про стихійні лиха, пов'язані з натовпом (пожежа, відключення електроенергії, харчове отруєння в їдальнях). У кімнатах для групових занять вони аналізують попереджувальні знаки, пропонують відповіді та порівнюють їх з офіційними рекомендаціями щодо надзвичайних ситуацій. Співпраця підтримується такими інструментами, як Zoom, Padlet та Google Docs, для картографування та документування стратегій.

- **Змішаний тип**

Поеднує практику в аудиторії з онлайн-командною роботою. Очні групи виконують швидкі евакуаційні вправи та завдання з розпізнавання небезпеки, тоді як онлайн-групи аналізують реальні випадки катастроф та діляться альтернативними стратегіями. Разом учні порівнюють результати та пропонують безпечніші, покращені дії, використовуючи спільні цифрові платформи.

Ключові навички ESCO, що розглядаються в цьому модулі

Цільова категорія навичок ESCO: T3.2 – Застосування проактивного підходу. Розвинені основні навички: Брати на себе відповідальність, Приймати рішення, Проявляти рішучість.

Візьміть на себе відповідальність

- Практикується, коли учні першими помічають небезпеку (наприклад, запах «тухлих яєць», H_2S , дим у коридорі, раптове затемнення).
- Викладачі підкреслюють це, спонукаючи учнів проявляти ініціативу: піднімати тривогу, попереджати інших та направляти до безпечних місць, не чекаючи інструкцій.

Швидко приймайте рішення під тиском

- Практикується у сценаріях «Пауза та роздуми» (наприклад, заблоковані сходи, дим від пожежі, масова паніка).
- Викладачі підкреслюють цю навичку, пропонуючи учням обрати між двома ризикованими маршрутами протягом кількох секунд, а потім пояснити та обґрунтувати свій вибір.

Проявіть рішучість/наполегливість

- Практикується під час симуляції турбулентності натовпу або паніки (наприклад, коли виходи заблоковані або натовп відступає).
- Викладачі посилюють це, допомагаючи учням демонструвати захисні стійки, діагональні рухи втечі та чітку сигналізацію навіть у стресових ситуаціях.

Підтримка оцінювання – Як перевірити прогрес учня

В кінці цього навчального модуля слухачі пройдуть тест із 10 запитань з вибором однієї правильної відповіді, призначений для оцінки їхнього розуміння ключових концепцій, розглянутих на занятті.

Додаткові стратегії оцінювання:

- 1.Швидка вікторина щодо сценаріїв ризику натовпу:** Учні отримують короткий опис небезпеки (наприклад, раптове захворювання на концерті, заблоковані виходи під час паніки). Протягом 1–2 хвилин вони повинні вибрати найбезпечнішу дію та обґрунтувати її. Це перевіряє швидкість прийняття рішень під тиском.
- 1.Картування розпізнавання небезпек:** Учні аналізують зображення стадіону, концертного залу або торгового центру з прихованими небезпеками (наприклад, заблокований вихід, впущена маска, покинута сумка). У групах вони повинні позначити всі ризики та запропонувати безпечні відповіді. Це перевіряє ситуаційну обізнаність.

Додаткові матеріали

1. Боротьба з інфекційними захворюваннями в школах

<https://www.aap.org/en/patient-care/school-health/managing-infectious-diseases-in-schools>

Практичні рекомендації щодо того, як школи можуть підготуватися до надзвичайних ситуацій у сфері охорони здоров'я, включаючи спалахи інфекційних захворювань.

2. ЮНІСЕФ – Безпечні школи в надзвичайних ситуаціях

<https://www.unicef.org/education/emergencies>

Окреслює ключові стратегії забезпечення безпеки дітей під час стихійних лих, з акцентом на обізнаності, першій допомозі та стійкості.

3. CFRA-Europe — Протипожежний захист у школах (Керівництво № 39:2021 F)

[CFRA-E Протипожежний захист у школах PDF](#)

Ця інструкція забезпечує щоденну основу для всієї Європи щодо пожежної безпеки як у нових, так і в існуючих шкільних будівлях, включаючи принципи евакуації, структурної безпеки та запобігання пожежам.

Джерела

- Протипожежний захист у школах. Керівництво CFPA-E № 39:2021 f. (n.d.). Копенгаген, вересень 2021 р. CFPA Europe. https://cfpa-e.eu/app/uploads/2022/05/CFPA_E_Guideline_No_39_2021_F1.pdf?utm_
- Інклюзивна освіта для професійно-технічної освіти. (2025, 26 червня). CEDEFOP. <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/timeline-vet-policies-europe/search/40022>
- Лікування інфекційних захворювань у школах. (н.д.). <https://www.aap.org/en/patient-care/school-health/managing-infectious-diseases-in-schools>
- Масові зібрання та інфекційні захворювання: міркування для органів охорони здоров'я в ЄС/ЄЕЗ. (14 червня 2024 р.). Європейський центр профілактики та контролю захворювань. <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/mass-gatherings-and-infectious-diseases-considerations-2024>
- Педагогіка в освіті: Посібник з рамок та методів навчання на 2025 рік. (н.д.). <https://research.com/education/pedagogy-in-education>
- Навички та компетенції. (н.д.). Європейська система навичок, компетенцій, кваліфікацій та професій (ESCO). https://esco.ec.europa.eu/en/classification/skill_main

ПАРТНЕРСТВО

<https://ied.eu/>

<https://denizli.afad.gov.tr/>

<https://neotalentway.com/>

<https://www.eva93.lv/>

<https://ngo-nfe4y.com.ua/en>

<https://vonhope.is/>

Розважайтеся з VET-READY

РОЗДІЛ 4: ГОТОВНІСТЬ ШКІЛ ДО ЛИХ ТА БЕЗПЕЧНЕ

НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

НАВЧАЛЬНИЙ МОДУЛЬ 24: Навички самотнього виживання в
умовах шкільної катастрофи

СЛІДКУЙТЕ ЗА
НАМИ

<https://vetready.eu/>